

Sygn. akt I NKRS 38/22

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 września 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Maria Szczepaniec (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Elżbieta Karska

SSN Grzegorz Żmijj

w sprawie z odwołania P. A. K.-W.

od uchwały Krajowej Rady Sądownictwa Nr [...] z 3 marca 2022 r. w przedmiocie nieprzedstawienia wniosku o powołanie do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego sądu rejonowego w Sądzie Rejonowym w W., ogłoszonym w Monitorze Polskim z 2021 r., poz. 792, po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych w dniu 14 września 2022 r.,

oddala odwołanie.

UZASADNIENIE

Krajowa Rada Sądownictwa (dalej jako: „KRS” lub „Rada”) uchwałą nr [...] z 3 marca 2022 r. nie przedstawiła Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej wniosku o powołanie D. G. i P. K. do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego w Sądzie Rejonowym w W., ogłoszonym w Monitorze Polskim z 2021 r., poz. 792.

W uzasadnieniu powyższej uchwały wskazano m. in., że zespół członków Krajowej Rady Sądownictwa szczegółowo omówił kandydatury D. G. i P. K. oraz przeprowadzone zostało wysłuchanie kandydatek. Ostatecznie zespół członków

KRS zajął stanowisko o braku rekomendacji kandydatur na stanowisko sędziego Sądu Rejonowego w W. z uwagi na stwierdzoną przedwczesność obu kandydatur, o której świadczyć miały w szczególności przedstawione przez kandydatki oceny kwalifikacyjne, poziom ich kwalifikacji i doświadczenia zawodowego. Zespół, co do opiniowanej P. K. zaznaczył, że udzielenie jej poparcia przez Kolegium Sądu Okręgowego w R. nie może być kryterium decydującym o przedstawieniu jej kandydatury z wnioskiem o powołanie na urząd sędziego. Ostatecznie zatem KRS podzieliła stanowisko zespołu i uznała, że zasadne jest nieprzedstawienie wniosku o powołanie żadnej z kandydatek. Rada wyjaśniła, że przy podejmowaniu decyzji kierowała się ocenami kwalifikacji kandydatek, a także ich doświadczeniem zawodowym.

KRS poczyniła ustalenia, że P. K. legitymuje się ponad ośmioletnim doświadczeniem adwokackim, a oceny jej kwalifikacji sporządzone przez sędziów wizytatorów wskazują na formalne wypełnianie przez nią warunków powołania na stanowisko sędziego sądu rejonowego, przy czym nie sformułowano w nich pozytywnej prognozy w zakresie sprostania przez nią obowiązkom wynikającym z piastowania urzędu sędziowskiego. Nadto Rada zaznaczyła, że uwzględniła opinię Kolegium Sądu Okręgowego w R., które co do A. K. oddało głosy, jak następuje: 6 głosów „za”; 1 głos „przeciw” oraz 2 głosy „wstrzymujące się”. Wyjaśniła jednak, że poparcie udzielone przez Kolegium nie mogło zadecydować o jej wyborze.

Od uchwały KRS z 3 marca 2022 r. Nr [...] w przedmiocie nieprzedstawienia wniosku o powołanie do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego Sądu Rejonowego w W. ogłoszonym w Monitorze Polskim z 2021 r. poz. 792 odwołanie wniosła P. K. zaskarżając uchwałę w całości, uszczegóławiając ostatecznie jednak, że zaskarża ją w zakresie nie przedstawienia jej kandydatury Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej na wolne stanowisko sędziowskie.

Odwołująca się zaskarżonej uchwale zarzuciła naruszenie:

1. art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej poprzez niezastosowanie czytelnych i przejrzystych kryteriów oceny, które odpowiadałyby zasadom demokratycznego państwa prawa urzeczywistniającego zasady sprawiedliwości społecznej i ochrony zaufania obywatela do państwa,

w wyniku czego kandydatura skarżącej nie została przedstawiona Prezydentowi do powołania;

2. art. 32 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej poprzez jego niezastosowanie przy ocenie kandydatury skarżącej, nie zastosowano reguł i kryteriów wyboru na stanowisko sędziego sądu powszechnego, które odpowiadałyby zasadom równości wszystkich wobec prawa i równości traktowania wszystkich przez władze publiczne oraz zakazowi dyskryminacji w życiu publicznym, społecznym i gospodarczym z jakiegokolwiek przyczyny;
3. art. 33 ust. 1 i art. 35 ust. 2 pkt 1 i 2 ustawy o KRS poprzez:
 1. bardzo ogólnikowe sformułowanie uzasadnienia uchwały, które skutkuje brakiem możliwości weryfikacji kryteriów, którymi kierowała się Rada przy podjęciu uchwały;
 2. brak wszechstronnego rozważenia wszystkich kluczowych kwestii wynikających z zebranego w sprawie materiału dowodowego, które przemawiały, bądź nie za oceną kandydatki;
 3. brak logicznego wyjaśnienia, dlaczego KRS zdyskwalifikowała ustawowe kryterium oceny kandydatki, jakim jest poparcie i rekomendacja Kolegium Sądu Okręgowego w R.;
 4. przekroczenie przez KRS granicy swobodnej oceny zgromadzonego w toku postępowania materiału dowodowego, co w konsekwencji doprowadziło do nie przedstawienia kandydatury skarżącej Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej;
 5. art. 60 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej poprzez brak obiektywnego i wszechstronnego rozważenia sprawy, przekroczenie zasady swobodnej oceny kandydatki, dokonanie oceny kandydatki w sposób wybiórczy i pominięcie okoliczności istotnych z punktu widzenia przyjętych przez KRS kryteriów oceny, co w konsekwencji doprowadziło do braku prawa dostępu do służby publicznej na jednakowych i przejrzystych zasadach.

Odwołująca się wniosła o uchylenie uchwały w zaskarżonym zakresie i przekazanie sprawy KRS do ponownego rozpoznania.

W uzasadnieniu odwołania argumentowała, że 3 marca 2022 r. w trakcie głosowania KRS przyznała jej 9 głosów „za”; 9 głosów „wstrzymujących się” i 1 głos „przeciw”, zatem zabrakło jej w istocie rzeczy jedynie 1 głosu poparcia. Skarżąca przywołała stanowisko Rady, o tym że z analizy wszystkich dokumentów zgromadzonych w toku postępowania wynika, iż kandydatura skarżącej jest przedwczesna, jak również że skarżąca nie spełnia kryteriów wyboru w stopniu uzasadniającym przedstawienie jej kandydatury Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej do powołania. Odwołująca się wskazała, że Rada nie sprecyzowała, jakich kryteriów wyboru nie spełniła, nie wytłumaczono jej także jak przeprowadzono analizę materiałów zgromadzonych w toku postępowania w odniesieniu do zasad ustalonych w art. 35 ust. 2 pkt 1 ustawy o KRS. Skarżąca akcentowała fakt uzyskania poparcia Kolegium Sądu Okręgowego w R., co w jej ocenie wskazuje, iż posiada wszelkie walory potrzebne do pełnienia urzędu sędziego. Argumentowała, że członkowie Kolegium Sądu Okręgowego w R. mają z nią kontakt służbowy na sali sądowej, zatem ich jednoznaczne poparcie świadczy o tym, że jej kandydatura nie budzi zastrzeżeń.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Odnosząc się na wstępie do kwestii proceduralnych wskazać należy, że stosownie do art. 44 ust. 3 ustawy o KRS do postępowania przed Sądem Najwyższym w sprawach z odwołań od uchwał Rady stosuje się przepisy Kodeksu postępowania cywilnego o skardze kasacyjnej, poza przepisem art. 87¹ k.p.c. ustanawiającym przymus adwokacko-radcowski w występowaniu przed tymże Sądem. Tym samym odesłanie do przepisów Kodeksu postępowania cywilnego o skardze kasacyjnej determinuje granice kognicji Sądu Najwyższego w sprawach zainicjowanych odwołaniami uczestników postępowania. Stosownie do dyspozycji art. 398¹³ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy rozpoznaje odwołanie w granicach zaskarżenia oraz w granicach podstaw, z urzędu bierze pod rozagę tylko nieważność postępowania. Reguł tych nie zmienia art. 44 ust. 1 zdanie pierwsze ustawy o KRS, który ogólnie stanowi, że odwołanie można wnieść z powodu sprzeczności uchwały z prawem, a zatem zarówno z prawem materialnym, jak i z przepisami postępowania (tak też wyroki Sądu Najwyższego z: 15 stycznia 2019 r.,

sygn. I NO 1/18; 8 listopada 2017 r., sygn. III KRS 29/17; 8 października 2014 r., sygn. III KRS 45/14).

Za ugruntowany w orzecznictwie Sądu Najwyższego uważać należy pogląd, że kontrola Sądu Najwyższego obejmuje ocenę, czy Rada w odniesieniu do wszystkich uczestników procedury nominacyjnej (kandydatów do objęcia wakującego stanowiska sędziowskiego) zastosowała przejrzyste, jednolite i sprawiedliwe kryteria selekcyjne (wyrok Sądu Najwyższego z 13 lipca 2017 r., III KRS 17/17).

Sąd Najwyższy odnosząc się w pierwszym rzędzie do zarzutów najdalej idących, tj. zarzutów naruszenia Konstytucji RP wskazuje, że nie zasługiwały na uwzględnienie.

Odwołująca się zarzuciła Radzie zaniechanie zastosowania reguł i kryteriów awansu, które odpowiadałyby zasadom równości wszystkich wobec prawa oraz dostępu do służby publicznej na jednakowych zasadach. Zważyć jednak należy, że Rada wyraźnie wskazała, że kierowała się ocenami kwalifikacji oraz doświadczeniem zawodowym kandydatek. Tym samym, kryteria wyboru *prima facie* spełniały konstytucyjne standardy równości wobec prawa i dostępu do służby publicznej, próżno upatrywać w nich jakichkolwiek znamion dyskryminacji. W ocenie Sądu Najwyższego zastosowane przez KRS kryteria wyboru były przejrzyste (nie nastroczały żadnych wątpliwości interpretacyjnych), jednakowe dla wszystkich kandydatów i obiektywne (nie prowadziły do arbitralnego uprzywilejowania żadnego z nich). Stanowisko odwołującej się w tym zakresie uznać należało za typowo polemiczne, stanowiące w gruncie rzeczy jedynie wyraz braku akceptacji dla ostatecznego rozstrzygnięcia Rady.

W ocenie Sądu Najwyższego na uwzględnienie nie zasługiwały również zarzuty naruszenia przepisów art. 33 ust. 1 i art. 35 ust. 2 i pkt 1 i 2 ustawy o KRS. Skarżąca w odwołaniu podnosiła, że KRS co do jej kandydatury zaniechała rozważenia wszystkich kluczowych kwestii wynikających z zebranego w sprawie materiału dowodowego i nie wyjaśniła w sposób logiczny z jakich względów zdyskwalifikowane zostało poparcie i rekomendacja Kolegium Sądu Okręgowego w R..

Sąd Najwyższy wyjaśnia, że KRS nie pominęła przy ocenie kandydatury P. – W. poparcia udzielonego jej przez Kolegium Sądu Okręgowego w R., zostało ono jednak odniesione od dwóch innych (uznanych przez Radę za kluczowe) kryteriów. Wobec faktu, że Rada kluczowe znaczenie nadała ocenom kwalifikacji zawodowych i doświadczeniu zawodowemu, których odwołująca się nie spełniła w stopniu dostatecznym, to podjęcie uchwały o nieprzedstawieniu wniosku o powołanie P. K. na stanowisko sędziego stanowiło logiczną konsekwencję tego stanu rzeczy. Rada ustaliła, że z ocen kwalifikacji sporządzonych przez sędziów wizytatorów wynika, że choć opiniowana formalnie wypełnia warunki powołania na stanowisko sędziego sądu rejonowego, to nie sformułowano w nich pozytywnej prognozy, co do sprostania przez nią obowiązkom wynikającym z piastowania urzędu sędziowskiego. Rada oceniła, że wykonywanie zawodu adwokata przez osiem lat w przypadku odwołującej się nie daje rękojmi posiadania wystarczających kwalifikacji do objęcia urzędu sędziego, gdyż jak wynika z opinii wizytatorów, odwołująca się prowadziła sprawy karne i cywilne o niewielkim stopniu skomplikowania. W rezultacie zatem niemożliwe było dokonanie oceny jej merytorycznego potencjału.

Nie można tracić z pola widzenia okoliczności, że poparcie Kolegium Sądu jest istotnym czynnikiem, na podstawie którego można wnioskować o akceptacji danego kandydata w środowisku sędziowskim, jednak należy mieć na względzie, że może być ono wypadkową subiektywnych czynników. Zgodnie z art. 57ah § 5 p.u.s.p., prezes sądu okręgowego przedstawia kandydaturę na wolne stanowisko sędziego sądu okręgowego i sędziego sądu rejonowego wraz z oceną kwalifikacji oraz ewentualnymi uwagami kandydata do zaopiniowania kolegium sądu okręgowego. Tym samym kolegium decydując o udzieleniu kandydatowi poparcia bierze pod uwagę m. in. jego oceny kwalifikacyjne. Skoro z ocen kwalifikacyjnych opiniowanej P. K. sporządzonych przez sędziów wizytatorów ds. cywilnych, karnych i rodzinnych wynika, że sprawy, które prowadziła opiniowana jako pełnomocnik (bądź obrońca) nie były skomplikowane pod względem prawnym, wobec czego nie było możliwe zweryfikowanie predyspozycji odwołującej się do wykonywania zawodu sędziego, to świadczy to jednoznacznie o tym, że opinie wizytatorów nie były czynnikami determinującymi stanowisko Kolegium.

Tym samym, wbrew stanowisku skarżącej, wniosek wysnuty przez Radę, że „w świetle wniosków płynących z ocen jej pracy i kwalifikacji zawodowych [poparcie Kolegium Sądu Okręgowego w R.] nie mogło zadecydować o wyborze jej kandydatury w niniejszej procedurze konkursowej” należy uznawać za logicznie uzasadniony. Po pierwsze Rada nie jest związana stanowiskiem Kolegium (tak też: Sąd Najwyższy w wyroku z 22 maja 2012 r., III KRS 13/12 i przywołane tam orzecznictwo), po wtóre nie uznała go za kryterium decydujące, zatem nie sposób przyjąć, że uchwała Rady podjęta została w warunkach przekroczenia zasady swobodnej oceny materiału dowodowego.

Z tych względów, Sąd Najwyższy w oparciu o art. 398¹⁴ k.p.c. w zw. z art. 44 ust. 3 ustawy o KRS, orzekł jak w sentencji.

[as]